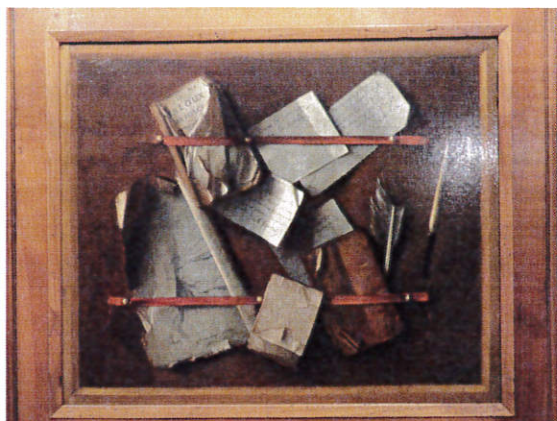

Wij gaan door

....hoe de geschiedenis van Dordrecht invloed heeft op mijn werk.

Geworteld in organisatie, ordening of chaos zijn de elementen die het leven van een coördinator ondergrondse infrastructuur beïnvloeden in haar taak regie te houden op de schaarse, interessante en waardevolle ruimte onder de grond. Het verleden komt terug in mijn dagelijkse werk.

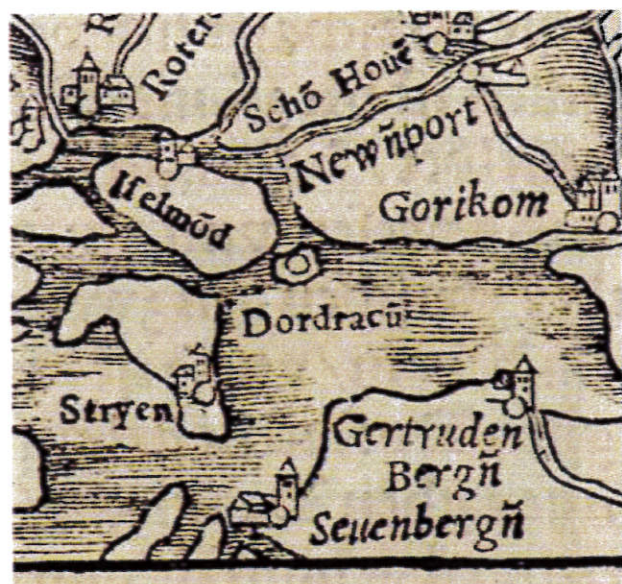
Cornelis van der Meulen 1673

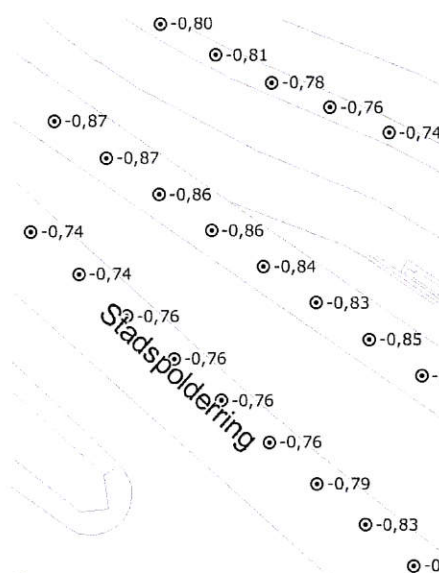
Annette Verschuren 2013

Het eilandje van Dordrecht

Eerst was Dordrecht een stadje langs de rivieren de Merwede en de Dubbel, genesteld op een klein eilandje langs een gunstige route tussen belangrijke vaarwateren. Dat Dordrecht een eiland werd kwam door het ongeluk dat de Merwede bij een dijk tussen Zwijndrecht en Dordrecht doorbrak en koppelde onze stad los van onze Zwijndrechtse burenen. Op de plaat hieronder is te zien hoe klein Dordrecht vroeger was. Ernaast laat ik een deel van de N.A.P. hoogtes van de Stadspolderring zien.

Gebied onder water ongeveer 1400

N.A.P. hoogtes in Stadspolders 2013

De eerste plaat laat zien hoe het komt dat de aanleghoogtes in wijken zoals Sterrenburg en Stadspolders veelal onder 0.0 m N.A.P. liggen en benadrukt het belang van de dijken. De dijken op het eiland van Dordrecht zijn misschien nog belangrijker dan die van onze hoger liggende burens. Daarom heb ik het nu over het volgende punt.

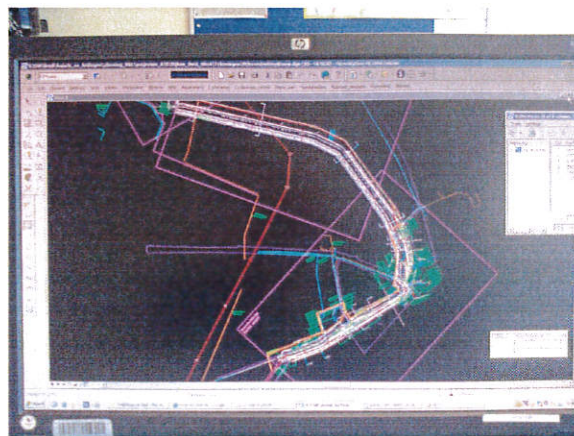
De dijken en dijkversterkingprogramma

De dijken worden beheerd door het waterschap Hollandse Delta. Het waterschap houdt strak regie over de stabiliteit en veiligheid van de dijken en voert hier periodieke controles over. Het is niet toegestaan in de dijken of invloedsfeer ervan te graven. Wanneer een netbeheerder een kabel of leiding binnen de invloedsfeer van een dijk wilt leggen moet hij ook vergunning aanvragen bij het waterschap.

Momenteel is het waterschap bezig met de voorbereidingen om delen van de dijken rondom Dordrecht te versterken. Deze delen waren afgekeurd bij de laatste toetsingsronde. Bij de eerste aanleg zal er veel engineering en mankracht nodig zijn geweest. Nu is het versterken van de dijken wellicht ingewikkelder geworden vanwege alle bijkomende belangen maar tegenwoordig hebben wij meer gereedschap tot onze beschikking, zoals graafmachines en computers.

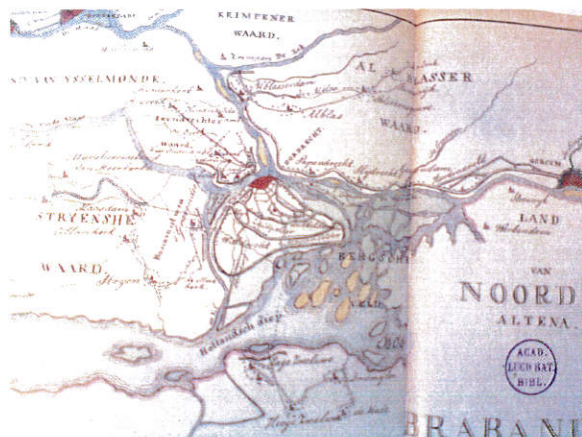

Ingepolderd gebied Dordrecht 1808

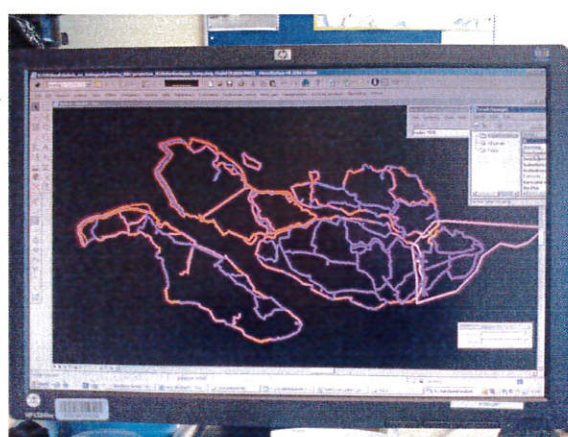

Dijkverzwaring plannen waterschap 2013

Op deze plaatjes maak ik een vergelijking tussen vroeger en nu. Rechts zoom ik in op de Kop van 't Land waarop het ontwerp van het waterschap is geprojecteerd. Links is dit deel op de gekleurde handmatige tekening terug te vinden.

Dijken 1800

Waterkeringen 2013

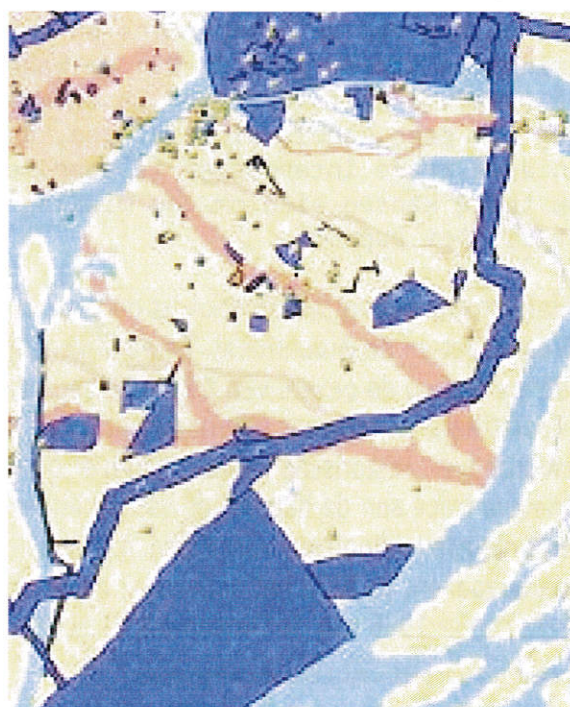
Deze beelden laten beide de waterkeringen zien van Dordrecht en de omgeving. De dijken moeten ook rekening houden met ruimte voor de rivieren. De rivieren waren tenslotte belangrijke transportroutes.

Verloren dorpen en Gasunie

Bij het ontstaan van ons eiland vormden de oevers van de rivieren de Dubbel en de Oude Maas belangrijke locaties voor het vestigen van dorpen. De straten in het Reeland dragen namen van dorpen die lang geleden langs deze rivieren stonden, bijvoorbeeld Eemskerk, Giessenmonde en Werkenmonde. De archeologen zijn enthousiast wanneer er een gelegenheid zich voordoet om meer over deze verloren dorpen te kunnen ontdekken. Bij het onderzoeken naar een geschikt tracé voor de grote hogedruk gasleiding van Gasunie hebben wij bepaald dat de leiding beter in het buitengebied kon worden gelegd, onder andere vanwege de nodige ruimte, risico's en een gewenste ongestoorde ligging van de leiding. Dit werk gaf de archeologen de mogelijkheid om een groot deel van het poldergebied te onderzoeken. Op de onderzoekskaart van archeologie is het lange tracé van Gasunie goed te herkennen.

Vastgesteld tracé van Gasunie 2009

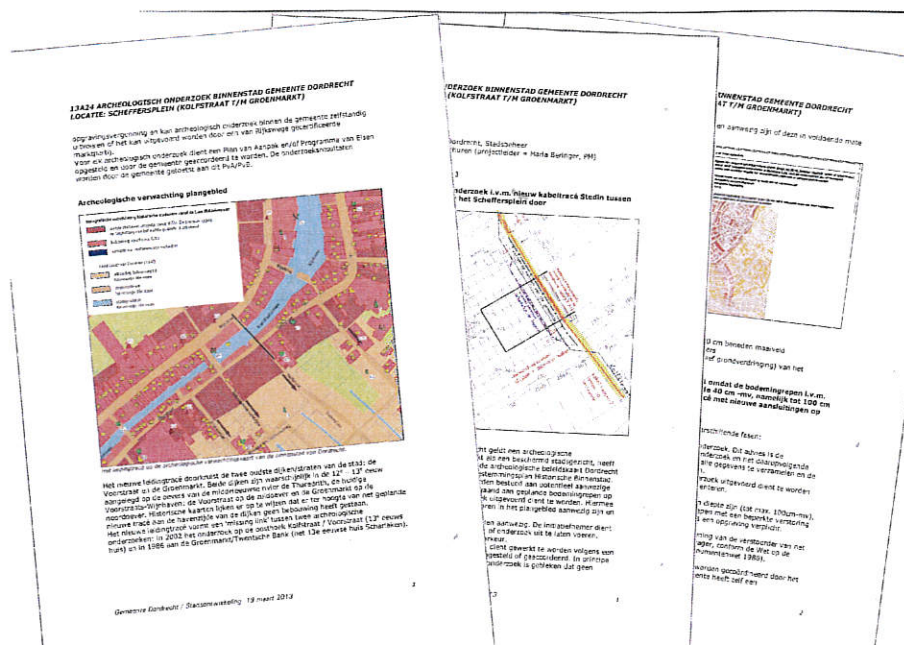

Kaart met onderzocht gebieden t.b.v. archeologie

Links staat in het rood het tracé zoals is vastgesteld en rechts is hetzelfde tracé te zien als een locatie waar er archeologisch onderzoek is geweest. Natuurlijk heeft de binnenstad veel archeologische waarde, maar is moeilijker te onderzoeken vanwege de drukke bebouwing, maar kansen doen zich nog steeds voor.

Missing link tussen de Wijnstraat en de Voorstraat

Stadsbeheer gaat een brugdeel aan het Scheffersplein renoveren. Vlak naast dit brugdeel liggen er twee belangrijke elektrakabels van Stedin. Deze kabels leveren stroom aan het gehele achterliggende gebied tot aan de rivieren. De kabels liggen in een kwetsbare constructie waarover zwaar bouwverkeer zal rijden.

In het belang van de uitvoerders en in het belang van de continuïteit van levering van stroom gaat Stedin de kabels verleggen naar een nieuw recht tracé vanaf de Kolfstraat tot in De Waag. Over een deel van dit tracé liggen nog geen kabels of leidingen, dus heb ik de archeologen gevraagd of het nieuwe tracé interessant is voor ze. Zij hebben aangegeven dat het nieuw tracé kansen biedt om een missing link te onderzoeken. Hierbij een tekst uit het rapport.

Het nieuwe leidingtracé doorkruist de twee oudste dijken/straten van de stad: de Voorstraat en de Groenmarkt. Beide dijken zijn waarschijnlijk in de 12e - 13e eeuw aangelegd op de oevers van de middeleeuwse rivier de Thuredrith, de huidige Voorstraats-Wijnhaven: de Voorstraat op de zuidoever en de Groenmarkt op de noordoever. Historische kaarten lijken er op te wijzen dat er ter hoogte van het geplande nieuwe tracé aan de havenzijde van de dijken geen bebouwing heeft bestaan. Het nieuwe leidingtracé vormt een 'missing link' tussen twee archeologische onderzoeken: in 2002 het onderzoek op de oosthoek Kolfstraat / Voorstraat (13e eeuwse huis) en in 1986 aan de Groenmarkt/Twentsche Bank (het 13e eeuwse huis Scharlaken).

Tekst uit rapport van J. Hoevenberg 2013

Conclusie

Mijn conclusie is dat terwijl de netten van de ondergrondse infrastructuur steeds verder uitbreiden we regelmatig worden geconfronteerd met het verleden. Wat ik als een belemmering kan beschouwen wordt als een kans aangegrepen door anderen. Ik vind de geschiedenis van Dordrecht boeiend en ben blij dat mijn werk een schakel kan vormen waardoor mijn collega's meer te weten kunnen komen over deze fascinerende stad.

Jan van Goyen, Gezicht op Dordrecht 1651